

2015

IZVJEŠTAJ SA FINANSIJSKIH TRŽIŠTA

Period od 16.11.-30.11.2015

Kratak pregled dešavanja sa finansijskih tržišta praćen dešavanjima na tržištu valuta, metala i tržišta kapitala sa osnovnim kamatnim stopama vodećih svjetskih zemalja

- EVROPSKO TRŽIŠTE
- AMERIČKO TRŽIŠTE
- AZIJSKO TRŽIŠTE
- ZLATO
- NAFTA
- BERZANSKI INDEKSI
- EKONOMSKI KALENDAR
- PREGLED KAMATNIH STOPA

FILIP DURSUN
TANJA KNEŽEVIĆ
IGOR ROGIĆ
NOVA BANKA AD

4/12/2015

1.1. Evropsko tržište

- *U fokusu decembarški sastanak ECB-a*
- *Najave dodatnih podsticaja ECB-a*
- *BoE – moguće zaoštavanje monetarne politike tek u II polovini 2016.godine*

Druga polovina novembra iako je protekla bez značajnijih makroekonomskih pokazatelja za Evrozonu, evro ipak nije bio statičan. Najtrgovaniji valutni par EURUSD dotakao je najnižu tačku (1.0562) u posljednjih osam mjeseci. Slabljenje evra rezultat je najave čelnih ljudi FED-a i ECB-a da će u decembru izvršiti dodatne intervencije na tržištu. Dok FED već odavno najavljuje podizanje kamatnih stopa, s druge strane ECB ide u suprotnom smjeru tako da se već uveliko najavljuju dodatne mjere monetarne politike pored već postojećih intervencija. Rekordno niske kamatne stope u Evrozoni i program QE trenutno ne daju dovoljne efekte na poboljšanje stanja privrede EZ. Bruto društveni

proizvod u trećem kvartalu je ostvario znatno slabiji rast od očekivanja (0,3% rast u III kvartalu i 1,7% godišnji rast). Inflacija je i dalje daleko ispod ciljanih 2%, štaviše indeks potrošačkih cijena je ušao u zonu deflacije (oktobarska inflacija -0,1%). Guverner Evropske Centralne Banke, Mario Draghi ozbiljno je najavio da će ECB vrlo vjerovatno biti primorana dodatno reagovati u decembru. Iako se najavljuje da će vjerovatno biti samo povećanje obima i produženje trajanja QE programa, sve češće je u igri dodatno smanjenje ionako već niskih kamatnih stopa. Dodatnim ubacivanjem novca u opticaj, ECB želi da depresijacijom evra pokrene potrošnju odnosno paralenno s tim i poveća nivo potrošačkih cijena. Mario Draghi i dalje smatra da je evro previsok za dostizanje inflacije od 2%. Međutim, s druge strane javlja se situacija gdje je sa stanovišta FED-a američki dolar takođe skup i prijeteći da ugrozi američki izvoz i stabilan rast BDP-a. Igrači na tržištu i dalje kupuju velike naloge USD očekujući da će ECB najavljenim labavljenjem u decembru dodatno pojeftiniti evro.

Dok ECB razmišlja o dodatnom labavljenju monetarne politike, Bank of England je bila pred vratima zaoštavanja monetarne politike, međutim sada je to već upitno. Guverner Carney izjavio je da članovi BoE ozbiljno razmatraju o prolongiranju povećanja kamatnih stopa. Iako je povećanje kamatnih stopa najavljivano za prvu polovinu mjeseca, Carney je izjavio da postoji velika vjerovatnoća da će zaoštavanje krenuti u drugoj polovini godine usljed globalne nesigurnosti i uticaja na britansku privredu.

1.2 Američko tržište

- *I dalja neizvjesnost oko podizanja kamatne stope od strane Federalnih rezervi*
- *Inflacija u SAD u oktobru uvećana za 0,2%*
- *Rast bruto društvenog proizvoda za 2,1% u trećem kvartalu*
- *Dolarski indeks dostigao najviši nivo od marta ove godine*

Izveštaj sa sastanka Federalnih rezervi, održanog 27-28. oktobra, pokazuje da postoji mogućnost da još u ovoj godini dođe do prvog povećanja kamatne stope poslije posljednje finansijske krize ali da nije ni isključena mogućnost prolongiranja odluke i za narednu godinu. Velika većina članova odbora FEDa smatra da treba sačekati sa odlukom do decembra i da se vidi da li makroekonomski podaci dozvoljavaju zaoštavanje monetarne politike. Zabrinutost u pogledu usporavanja rasta globalne ekonomije je prošla, koja je na prethodnom sastanku u septembru bila glavni razlog za odustajanje od podizanja kamatnih stopa. Tržište je uvjeren da će već na narednom sastanku doći do povećanja kamatnih stopi nakon reda pozitivnih podataka iz privrede SAD. Pogotovo situacija na tržištu rada se u posljednjih nekoliko godina značajno oporavilo. Stopa nezaposlenosti se spustila na 5% što je blizu nivoa što FED smatra

punom zaposlenošću. Jedno od najvećih briga FEDa je trajno niska inflacija u SAD koja je u oktobru blago oporavljena. Cijene su u navedenom periodu uvećane za 0,2% u odnosu na isti mjesec prošle godine ali je i dalje daleko od ciljane inflacije FEDa od 2%. Teško je za očekivati da se inflaciju u nekoj bližoj budućnost približi ciljanoj stopi Federalnih rezervi sve dok su cijene energenata u padajućem trendu. Sa izuzetim volatilnim stavkama hrane i energenata, inflacija u SAD bilježi rast u oktobru od 1,9%. U prilogu zaoštavanju monetarne politike ide i bruto društveni proizvod u SAD. BDP od jula do septembra je na godišnjem nivou rastao za 2,1%.

Dolarski indeks koji mjeri vrijednost dolara u odnosu na korpu šest najtrgovanih valuta je krajem novembra probio granicu od 100 poena i dostigao najviši nivo od marta ove godine. Razlog jačanja dolara u odnosu na glavne svjetske valute jeste zbog različitosti monetarnih politika a najviše između FEDa i ECB. Naime, od ECB se očekuje uvođenje novih stimulativnih mjera dok se od američkog FEDa očekuje prvo povećanje kamatne stope od izbijanje svjetske finansijske krize.

1.3. Azijsko tržište

- *BDP Japana pokazao da je privreda u recesiji*
- *RBA bez promjene u vođenju monetarne politike*
- *Kineski juan uključen u specijalna prava vučenja*

Privreda Japana je u recesiji, potvrdili su zvanični podaci. Bruto društveni proizvod u trećem kvartalu zabilježio je pad na -0.8%, što je povećalo vjerovatnoću dodatne monetarne stimulacije od strane BoJ. Za sada je Banka Japana ostala neutralna uz obrazloženje da postoje naznake rasta stope inflacije i da će ekonomija postepeno da se oporavlja, prvenstveno kroz rast izvoza nakon što dođe do stabilizacije kineske privrede i zemalja u razvoju. Stopa nezaposlenosti se nalazi na najnižem nivou u posljednje dvije decenije, ali ono što brine jeste porast broja honorarnih poslova, koji su malo plaćeni i koji na taj način ne utiču mnogo na povećanje kupovne moći i potrošnje. Uprkos geopolitičkoj nestabilnosti u svijetu, JPY nije uspio da se nametne na tržištu kao valuta sigurnog utočišta, te je nastavio da slabi u odnosu na

USD i robne valute.

Posljednji izvještaj RBA nije donio nikakve novosti, još uvijek se smatra da će se ekonomija oporavljati umjereno, uprkos usporavanju izvoza u Kinu i padu cijena sirovina. Kamatna stopa će ostati još neko vrijeme na 2%, ali svakako ostaje prostor za dodatnu monetarnu ekspanziju, uzimajući u obzir konstantan pritisak na pad cijena. Trenutne prognoze su da postoji 50% šanse smanjivanja kamatne stope sredinom naredne godine, čak 30% niže u odnosu na prethodni mjesec.

Kineski juan konačno je dobio zeleno svjetlo da bude uključen u specijalna prava vučenja MMFa i dobije status rezervne valute, pored EUR, USD, GBP i JPY. Implikacije na finansijsko tržište ne bi trebalo da budu većih razmjera, barem u kratkom roku, pošto bi odluka trebalo da stupi na snagu tek krajem naredne godine, dok je vrijednost korpe valuta skoro beznačajna uzimajući u obzir promet na deviznom tržištu, što znači da će tokovi kapitala u juanima biti veoma mali, čak i ako dobije veće učešće u korpi. Ono što je značajno jeste simbolika ovog poteza, čime se ukazuje povjerenje kineskoj valuti i smatra se da bi moglo da doprinese njenoj češćoj upotrebi u međunarodnim transakcijama. Možda još bitnija je činjenica da su konačno počele reforme i liberalizacija u Kini i pokušaji da se finansijski sistem modernizuje i uključi u globalne tokove.

2. KRETANJE VALUTNIH PAROVA U PERIODU OD 05.11.-03.12.2015

EUR/USD

EUR/GBP

EUR/CHF

GBP/USD

USD/JPY

AUD/USD

2.1. Kretanje cijene zlata

Status sigurnog utočišta nije ovoga puta uspio da spasi zlato od pada vrijednosti. Teroristički napadi i zategnuta situacija između Rusije i Turske nakon obaranja ruskog aviona, samo su kratkoročno podstakli kupovinu ovog plemenitog metala, koga konastano jačanje USD čini skupljim za kupovinu, pa se usklađivanje vrši preko obaranja cijena zlata. Očekivano zaoštavanje monetarne politike FEDa samo stavlja dodatni pritisak niskopriposnu aktivu.

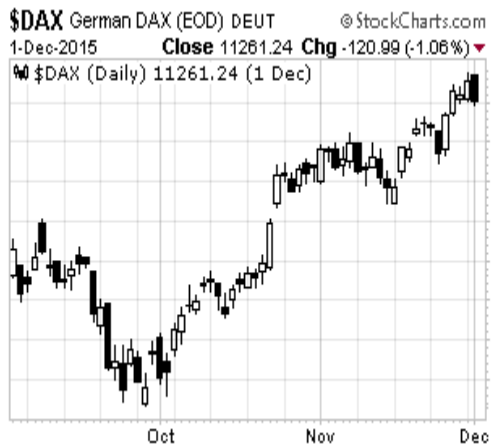
2.1. Kretanje cijene nafte

Tenzije na Bliskom Istoku nisu pomogle nafti da se pomjeri sa najniže vrijednosti od 2009. godine. Jak dolar i prezasićenost tržišta ne idu u korist ovom energentu, ali bi stvari mogle da se okrenu nakon sastanka OPEC grupe početkom decembra. Na sastanku će se razmatrati eventualno smanjivanje proizvodnje, kako bi se sačuvale cijene od daljeg pada. Ne postoji jedinstven stav unutar grupe po navedenom pitanju, pošto bi rezanje proizvodnje moglo da ugrozi i konkurentnost na tržištu, pa je za sada izglednija situacija u kojoj neće doći do promjene.

2.3. Kretanje pojedinih berzanskih indeksa

DAX

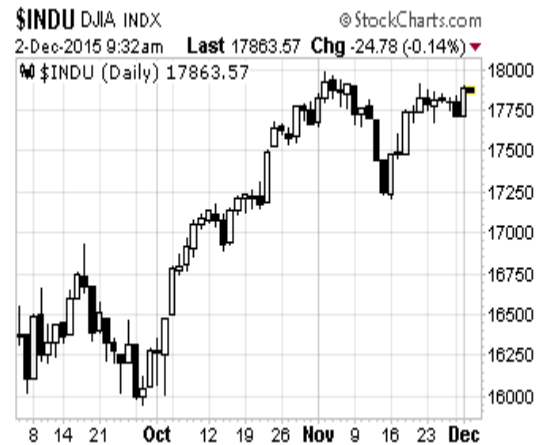
S&P500

Nikkei 225

DJIA

3. NAJAVA VAŽNIJIH EKONOMSKIH DEŠAVANJA

Datum	Vrijeme	Valuta	Ekonomski kalendar od 01.12. do 20.12.2015	Očekivanja	Prethodno
01.12.2015	02:00	CNY	NBS Manufacturing PMI (Nov)	49.8	49.8
	04:30	AUD	RBA Interest Rate Decision and Statement	2%	2%
	10:00	EUR	Markit Manufacturing PMI (Nov)	52.8	52.8
	10:30	GBP	Markit Manufacturing PMI (Nov)	53.6	55.2
	11:00	EUR	Unemployment Rate (Oct)	10.8%	10.8%
	14:30	CAD	Gross Domestic Product Annualized (QoQ) (Q3)	2.4%	-0.3%
	16:00	USD	ISM Manufacturing PMI (Nov)	50.3	50.1
02.12.2015	01:30	AUD	Gross Domestic Product (YoY) (Q3)	2.4%	1.9%
	11:00	EUR	Consumer Price Index (YoY) (Nov)	0.2%	0.1%
	16:00	CAD	BoC Interest Rate Decision and Statement	0.5%	0.5%
03.12.2015	13:45	EUR	ECB Interest Rate Decision (Dec 3)	0.05%	0.05%
	14:30	EUR	ECB Monetary policy statement and press conference		
04.12.2015			OPEC meeting		
	14:30	USD	Unemployment Rate (Nov)	5%	5%
	14:30	USD	Nonfarm Payrolls (Nov)	200K	271K
	14:30	CAD	Unemployment Rate (Nov)	7%	7%
08.12.2015	10:00	EUR	Gross Domestic Product s.a. (YoY) (Q3)	0%	1.6%
09.12.2015	00:50	JPY	Gross Domestic Product Annualized (Q3)		-0.8%
	02:30	CNY	Consumer Price Index (YoY) (Nov)		1.3%
10.12.2015	01:30	AUD	Unemployment Rate s.a. (Nov)		5.9%
	08:30	CHF	SNB Interest Rate Decision		-0.75%
	09:30	CHF	SNB press conference		
	13:00	GBP	Bank of England Minutes		
11.12.2015	14:30	USD	Retail Sales (MoM) (Nov)		0.1%
15.12.2015	01:30	AUD	RBA Meeting's Minutes		
	01:30	GBP	Consumer Price Index (YoY) (Nov)		-0.1%

NOVA BANKA AD BANJA LUKA

	14:30	USD	Consumer Price Index (YoY) (Nov)	0.2%
16.12.2015	11:00	EUR	Consumer Price Index (YoY) (Nov)	0.1%
	20:00	USD	Fed Interest Rate Decision	0.25%
	20:30	USD	Fed's Monetary Policy Statement and press conference	
	04:00	JPY	BoJ Interest Rate Decision and Statement	0.1%
	06:00	JPY	BoJ Press Conference	
	14:30	CAD	Consumer Price Index (YoY) (Nov)	1%

4. PREGLED VAŽEĆIH KAMATNIH STOPA VODEĆIH SVJETSKIH ZEMALJA

Pregled referentnih stopa	Referentna kamatna stopa	Posljednja promjena	Datum promjene	Naredni sastanak
Evropska centralna banka	0,05%	-0,10%	04.09.2014	03.12.2015
Federalne rezerve SAD	0-0,25%	-0,75%	16.12.2008	16.12.2015
Banka Engleske	0,50%	-0,50%	05.03.2009	10.12.2015
Banka Kanade	0,50%	0,25%	15.07.2015	02.12.2015
Švajcarska nacionalna banka	-0,75%	-0,25%	01.15.2015	10.12.2015
Banka Japana	0,10%	-0,20%	19.12.2008	18.12.2015
Banka za novčane rezerve Australije	2,00%	-0,25%	05.05.2015	01.12.2015